

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 414. Innocentii Pap. Annus 13. Honor. 20. Theod. 7.
Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

XXVII. Quomodo vero contigerit Burgundionum ad Christianam religionem conversio; ab ipso Socrate ita describitur a: Rem plane memorabilem eodem ferme tempore gestam, hoc loco commemorabo. Est gens quaedam barbara locum trans Rhenum fluminem incolens, quos vulgo Burgundiones vocant. Ista vitam a Republica gerendam venotiam perpetuo degunt, sunt autem fabri lignarii omnes, & ex ea arte mercedem, quae sustentat vitam, acquirit. Hunnorum gens crebro in eorum fines invasionem faciens, agros depopulata est, & complures villas non raro trucidavit. Atque illi non ad hominum villam auxilium petendi causa confugerunt, sed Dei altissimi postulat se totos permittere, in annos inducunt. At cum mentis compellerentur, Romanorum Deum illis, qui cum iuravit & reuerentur, firmum asserere praesulum: omnes compositi consensu ad credendum in Christum se contrulerunt: atque ad civitatem quendam Gallia profecti, postulant ab Episcopo, vt Christianorum baptismum darentur. Et cum illi septem dies praescripserit ad iterandum, eos, in fide eruditisset, octavo die Lauaco baptizati sunt. Et cum pace dimisit illi vero anno silenti contra tyrannos gradientur: nec sperare cessat. Quippe v. p. anno Hunnorum Rege nocte, cum se ab omnino impugnat, nullo diu praesidio, Burgundiones Haemos duces, athenes adorti, pacis enim permittit, tria enim milia contra decem impetum facturi commisso praesidio, victoriam consequuntur. Ex illo tempore gens ea Christianam religionem ardentius studio excoluit, haec enim Socrates. Ceterum bellicosissimos fuisse Burgundiones, & multitudinem ac viribus praefasse, tradit Ammianus. Quod vero ad tempus humilissimi ipsorum conuersionis ad fidem spectante Anastasium Papam dicendum esset contigisse Burgundionum Christianitatem, si in omnibus legitima demonstrari possent, quae exat eius nomine epistola ad Episcopos Germaniae.

XXVIII. Hoc eodem anno in Oriente Theodosius Imp. Eunomianos sepe damnatos, nouo rescripto exagitauit, simulque Anabaptistas vltimo supplicio afflicendos. Idemque aduersus Nouatianos illos, qui ab aliis Nouatianis diuini schismate, Paschalis modo qua Nouatianis reliqui, eum Ecclesia Catholica celebrandi susceperat, ob idque Protopapichitarum sibi nome imponerant, proscriptioe & deporatione damnauit. Porro horum Nouatianorum inter se his temporibus conflictantiu schismatis Socrates meminit, notq; suo loco superius diximus, nimirum quod si Paschalis modo celebrandi dicebant, nempe in azymis, quorum auctor Sabbatius erat, a quo Sabbatiani idem sunt appellati. Accedit namque, vt hoc tempore (sicuti vidimus) Nouatiani ipsi a Cyrillo Alexandrino Episcopo, & ab Innocentio Romano Pontifice exagitarentur, pellerenturque ex ecclesiis, quas in hanc vsque diem tolerati in pace possederant. Sed & ditino quoque iudicio iude ostensi sunt esse repulsi, miraculo nempe illo, quod a S. Paulino describitur in carmine ad Cytherium, vbi agit de Martiano naufrago, vecto naue Nouatiani hominis, cum ipsa nauis absque aliqua maris tempestate soluta compagibus, ebibens vndam, deglutitur a mari, Nouatianis omnibus atque ceteris infidelibus, qui in ea erant, percutibus; Catholicis fidelibus tantummodo liberatis, & qui illis inhaerent credentes: ita vt magno prodigio calus ipse omnes discereerit, qui prius quine impij essent, de his enim S. Paulinus haec inter alia cecinit:

Et ecce variis diuiduntur castris Ad mortem, & ad vitam dati. Quod ne putaretur sorte pernixim bonis Simul tributum, vcl malis: Constat perisse Christianum neminem, Et interisse perfidos. Namque aut in aliquo corde tunc perit, Rem aut superis libis natu. Quocumque Christi reclus signauit fides, Hunc vita conuouit suam. &c. At de Nouatianis haec.

NOVATIANI HERETICI TERRARUM REPTOR.

Paulino ad Cyther. epist. 4.

IESU CHRISTI ANNO 414. INNOCENTH PAP. HONOR. 20. ANNUS 13. THEOD. 7. IMP.

QUADRINGENTISIMVS decimusquartus Christi annus Constantij & Constantis, patris & filij, Consulatum adscribitur Falis: ob res enim in bello aduersus tyrannos & barbaros feliciter gestas, idem Consulatum promerere, nec non adici ab Honorio in collegas Imperij, sed hec postea Constantij vero virtus hoc anno in expellendis a Gallia Gothis enitit. Hic enim anno, qui quartus a capta ab ipso Gothu Vrbe numeratur, (inquit Orofius) Constantius Comes apud Arclatum Gallie vrbem consilium, magna rerum agendam industria Gothos Narbona expulit, atq; abire in Hispaniam coegit, interdicta praecipue, atq; intercluso omni commercio in iunum, & peregrinorum v. p. conuersionem, haec Orofius, male tamen numerans ab Vrbe condita annos mille centum sexaginta octo, cum numerandus esset sexagesimus sextus, scilicet perperam agit numerans sexagesimum quartum post millesimum centesimum, cum ab Alarico capta est Vrbs; cum sexagesimus secundus sit numerandus ab ipso, qui Christianum natum habet anno ab Vrbe sepingentesimo quinquagesimo secundo. Subdit autem idem Orofius haec de Gothorum ipsorum Rege Athaulpho: Cumq; eodem pace petende atq; offerenda studiosissimi inuolueret, apud Barconem Hispania vrbem dolo suorum (vt ferunt) occisus est. Sed id anno sequenti accidisse, Prosper affirmat, cuius corpus Barcone sepultum, eiusmodi fuit epitaphio honestatum.

BELLIDOTENS VALIDA NATVS DE GENTE GOTHORVM. HIC CVM SEX NATIS REX ATAVLPHE TACES. AVVS ES HISPANAS PRIMVS DESCENDERE IN ORAS: QVEM COMITABANTVR MILLIA MVLTAVIRVM, GENS TVA TVNC NATOS ET TE INVIDIOSA PEREMIT: QVEM POST APLEXA EST BARCINO MAGNA GEMENS.

quibus habes non ipsum tantum Regem Athaulphum, sed & sex eius filios tum a Gothis peremptos esse. Quod autem Romani in Gothos, quos pacis studiosos & auxiliarios habere exoptat, copias mouerint, illa praecessisse causa videtur, quod Atalus ille tyrannus, qui ab eisdem Gothis Imperium deponere coactus est, hoc anno, vt idem Prosper ait, eorundem Gothorum consilio tyrannidem relinquit in Gallis, sed anno sequenti relictus a Gothis, captus Constantio viuis traditus est.

Vt vero Gothi hoc anno expugnarentur atque fugarentur a Gallis, tyrannusque Atalus redimius opprimeretur, Honorius Imp. praesitit: du enim pro religione certans in Africa expugnare hereticos, Romanus exercitus in Gallis superat barbaros, vt plane vili sine beneficiis mutuo certasse Deus optimus Max. & Honorius Imperator, iste hereticos exagitando, ille barbaros atq; tyrannos debellando. Sed reddamus hic datu ab eodem Honorio aduersus Donatistas hoc anno rescriptu: cuius quidem faciendi, atque accelerandi, recentis praebuere causam iude diuissime tolerati impij Donatista, quorum vrte (vt vidimus) sanctissimus vir Marcellinus a Duce Romano exercitus anno superioris fuit occisus. Porro cu putaret vna cu eius morte perisse pariter Acta aduersus eos in publica Collatione coeacta perpetuo in suo robore confirmata, idem Imp. hoc anno dato ob eam causam rescripto fanchit necitauimus illud opportuniori occasione superius Quod vero hoc eodem anno aduersus eisdem rescriptu, ita se habet:

Donatistas atque hereticos, quos patenti clementia vestra munus, usque seruauit, competentis consilium auctoritate percellis, quatenus

I. GOTHE PELLVN- FVR E GAU- ELIS. Orof. l. 7. c. 43.

Apud Ambr. Moral. l. 1. c. 11. Chro. Hist.

II. HONORIVS EXAGITAT DONATISTAS.

11. 11 de her. c. Theod. l. 1. de her. c. Theod.

III

EPISCOPI ET ALII ECCLESIAE MINISTRI DONATI STAE QVI EVCPOE NIS MVL CTANDI

quatenus euidenti praecipione se agnoscant, & intelligibiles, & nullam potestatem alicuius hereditatem inuendi habere, sed perpetua inuisibilis infamia a ceteris beneficiis & a conuentu publico segregandos. Ea vero loca in quibus deus superstitione inuocatur, & seruata est, Catholica venerabili ecclesie locantur: ita ut Episcopi, presbyteri, & omnesque Antistes, & ministri spoliati omnibus facultatibus, ad singulas quoque insulas, in quae praenuntias excolandi gratia diriguntur. Quisquis autem hos fugientes propositam vltimam occultandi causa, susceperit, sita & patrimonio suo Episcopi nostri compendii adgregandum, & se panam, quae huic proposita est, subititiam. haec aduersus Antistites eorum reliquolque multos aduersus vero reliquas personas ista decreuit.

IV. LAICI DONATISTAE QVIBVS POENIS MVL CTANDI * COMPUTARE.

Damna quoque patrimonii, penamque pecuniaris euidenter impositum viris, mulieribus, personis singulis, & dignitatibus pro qualitate sui quae debent irrogari. Igitur Praesulibus, aut Vicariis, vel Comitibus primi ordinis quilibet fuerit bonore succedens, nisi ad obsequium Catholicae mentem propositam, conuertitur, ducentis as argenti libras cogatur exsoluere. Ipsi nostri vilitatibus adgregandis. At ne id solum patetur ad rescandam intentionem posse sufficere, quoscumque ad communionem talen accessisse fuerit consuetum, & toties multa exigitur. Et si quinquies eundem consuetum nec damnis ab errore reuocatum ad nostram dominationem referatur, vt de solida eius substantia ac de statu acerbis indicemus, &c. addit de penam pecuniaria ceteris inferioris ordinis pro conditione cuiusque infligenda, deque feruis & colonis verberibus coercendis. Dataque ponitur Raucina X. Kalend. Iulij, Constantino, & Constante Conf. Misit huius legis executionem in Africam Honorius Imperator Dulcitium Tribunum & Notarium (vt testatur Augustinus a) de quo paulo post dicimus.

Aug. Retra. l. 2. V. SYNODVS DONATISTARVM.

Cum autem huiusmodi Honorij Imperatoris rescriptum in Africa promulgatum fuisset: Donatistae Episcopi, quid agendum sibi esset mutuo consulturi, quam celerrime conueniunt congregant vicinorum Episcoporum. Conueniunt ad hanc ipsorum Synodum, iusquam triginta Donatistarum Episcopi. Vbi apud eos tractata causa, nullum aliud apparere ipsos firmasse dectum, quod de non defertur dis Ecclesiis, nec patiendi in insulas externae regionis exules deportari; sed cum vis Praefectorum ingrueret, & potentum hanc uertit de debere eorum conatus uoluntati mortificatos fore, vt vel si manus ipsi violentas inferre contingeret, a suis colerentur vt martyres; vel iudicium commiseratione, talia ab eis fieri exhortentur, si uerentur in suis ipsorum ecclesiis permanere, ista sunt, quae calidissimi illi in ipsorum Concilio statuerunt. Haec autem omnia ex Augustino perspicue fiunt, quem contigit euisdem legis scriptis meminisse. nam quod ad eam pertinet partem rescripti, qua Imperator eadem prosequitur pena, qui eos occultarent, haec ipse contra Gaudentium b: Cum vis boetipore talem persecutionem peccati dixisset, qualis nunquam fuit, id est vt loca desint, quo confugere atque vbi latere possint, haec de vetera eorum occultatione.

Aug. contr. Gaudentium l. 1. c. 37.

VI. DONATISTAE SELPVS ME-CANT.

De Concilio autem ab eis celebrato subdit mox ista: Tam concilio facti, ordines Episcopos, etiam in eorum locum qui suis ignibus perierant, iterum tales qui suis ignibus perire parati sunt. In Concilio autem, tanta (vt putatu & iudicatu) persecutionis tempore, amplius etiam quam triginta conuenire potuissent, vbi & Persiliani fuit, qui persecutionis tempore nec duodecim conuenire potuissent clamabat. De vno autem Donatistarum Episcopo, Donato nomine, sese, ne duceretur in exilium, occidere sepe tentante, meminit idem Augustinus in epistola ad ipsum data, vt ab huiusmodi furore impium reuocaret. nam ait c: Si posses videre dolorem cordis mei, & sollicitudinem pro salute tua, forsatis miserere, & omnia tunc: placens Deo in audiendo verbo, & paulo post. Quid enim volumus, nisi te comprehendi, & presentari, & seruari, ne peras? Quod autem in corpore laesus es: ipse tibi fecisti, qui nunc tibi mox ultimo vii noluisti, & te in terram gyantem coluisti. & post multa: Modo quod te in patrem, vt moreris, misisti, etiam libera uoluntate fecisti. Sed quam crudelis esset serus Dei, si huic mala tua uoluntati te permitterent, & non de illa morte libera uent? Quis eos non merito culpares? qui non impio reuocauerunt? Et tamen tu te uolens in aquam misisti, vt noceretur: tu te uolentem de aqua leuauerunt, ne more-

Aug. epist. 244.

INSANIA DONATI EPISCOPI DONATI STAE.

vero &c. contrigisse quidem haec his temporibus, ipse Augustinus eadem epistola haud obscure significat, dum haec post Collationem illam magnam euensile declarat, & post editas leges aduersus ipsos, quibus sit teneri, & ad exilium duci iuberentur. Fuisse eadem ex ipsi Episcopos, qui se in ignibus tradiderunt, quae eisdem Augustino aduersus Periglianum sunt dicta declarat, cum ait, iustitios ab eis alios Episcopos in locum eorum, qui se in ignem conicientes petiere.

Cum autem frequentia essent eiusmodi infamata Donatistarum funera, haec omnia in inuidiam Catholicorum redundabant, perinde ac si ipsi eos in mortem adgrederent aduersus vero haec ipse item Augustinus contra Gaudentium d: Mitiora (inquit) in vis consuevit Imperator propter mansuetudinem Christianam, exilium uobis uoluit inferre, non morti. Sed vos homines docti considerate, quid debetis merito, & quid minus sit in supplicio, no de iudicio illius, sed de uestro additis meritis. Rursum vero de iisdem haec ad Bonifacium Comitem es: Qui autem (inquit) iustitiam consuetudinem illorum, putant eos modo se ipse occidere, & quando ab eorum insansibus dominatione per occasionem legum istarum, qua pro uita est, sunt constituta, tanti populi liberantur. Qui autem sciunt, & ante ipsas leges quid facere solent, non carum mirantur mortis, sed recordantur meritis, &c. Quod uero spectat ad pecuniariam penam ex eodem rescripto laicis infligendam, sic illa exigebatur, vt tamen eisdem reddenda seruarietur, redderetur; si ad Catholicam Ecclesiam redire uellent, hinc idem Augustinus haec ait aduersus Gaudentium f: Periculum de his pecuniariis laboribus facilius, & a se est. Ecce quid sit, si qui ad nos transfugam facit, cum etiam illi, quorum erant, ad pacem Catholicam transfugam reddimus pecuniam, uel sem, fructus, uasa, rana, tela, vestimenta, haec Augustinus.

Quid autem eodem tempore transactum sit inter Gaudentium Donatistarum Episcopum & Dulcitium Tribunum & Notarium missum in Africam ab Imperatore Executorem euisdem aduersus Donatistas rescripti, S. Augustinus declarat his uerbis g: Per idem tempus Dulcitius Tribunus & Notarius hic erat in Africa Executor Imperatorum in Africam contra Donatistas datarum. Qui cum desisset litteras ad Gaudentium Thammagadensem Donatistarum Episcopum, vnam illarum scriptam, quae in nostra Collatione auctores, sua defensionis elegerant, exhortant eum ad unitatem Catholicam, & desistendum incendium, quo se a suis cum ipsa, in qua erat ecclesia, consumere uidebatur, addens etiam se se iussu praesentis, superent potius sermone praecipuum Domini Christi, quam nefandis se ignibus conueniant. Me rescripte epistolae dicit: vnam breuiter se scripsit, vt afferat, per latere aliam prolixam, quasi plenius diligentius, respondens: has mihi supra memorata Tribunus existimant mittendas, vt eos potius ipse rescriberem: quae ambobus vno libro redarguit. Extant ipse ambe epistolae ab eodem Augustino eidem suo aduersario libro intertexe. Si legeris, miraberis insanire hominem de mente conceptam inani martyri gloria ex nece uoluntaria comparati. Addidit autem Augustinus etiam secundum librum aduersus euisdem Gaudentij responsonem.

Antequam vero Dulcitius, cui executio dati in Donatistas rescripti mandata fuerat, retritus uoluntatis moribus Donatistarum, quid sibi agendum esset litteris consuluit Augustinum eodem tempore, quo aduersus Gaudentium vt latere, eum rogasset. Quid autem ad ipsum haec rogantem respondit, epistola ad eundem Dulcitium scripta, & ipso ipsius excoepio, declarat his uerbis h: Non debui contemere peritorem tuam, qua desiderasti a me instrui, quem admodum te oportet haereticis respondere, quorum salus in Domini misericordia insistant, quoque tua strenuitatis inquiratur. Quamquam in ingenio coram multitudines (unde plurimum gratulauer) quod si beneficiis conferatur, intelligant: quidam tamen eorum & Deo & hominibus miserabilis insensu suavis ingrati, nisi sui callidus nos uisitare non possunt, suo nos exitio terrere se credant: aut libertatem suam querentes de moribus nostris, aut tristitiam nostram de mortibus suis. Sed non debet tot contumaciae popularum salutem seruorum error hominum impedire paucorum. Quid cu uolumus, non solum Deo & prudenti homines, uerum etiam ipsi, cum sint nobis inimicissimi, sentiant: cum enim sua pernicitate terrerentur, putant, non dubitant nos timere se perire. Sed quid faciamus, uolentes quod multi, adiuuante Domino pro occasione uestram,

VII.

Aug. contr. Gaudentium l. 2. c. 39. MANVS CRISTIA NOSTRA CVM H. S. MELIC. c. Aug. p. 10.

Aug. contr. Gaudentium l. 1. c. 38.

VIII.

Aug. Retra. l. 2. c. 39. GAUDENTIUS IN VI. MATI. PARATI SE CYR SVI. GANDI.

IX.

DVLCTIVS CONSVLT AVGVSTINVM. Aug. p. 10. QUID AD DVLCTIVM AVGVSTINVM.

X.

nam pacis inueniant. Nunquid prohibere nos possumus, vel debemus ab hac uisitata insuetudine, dum inuenimus, ne quidem durissimi & in se ipsos crudelissimi, nisi nos, sed propria uoluntate se perdatet & paulo post Proculdubio melius incompatabili numeritate plurimum ubi uisitata ditione & dispersione redintegrari atque collectum quidem suis igitur perant, quam pariter uisiteri sempiterni igitur boni generum merita sacrilege diffusionis ardeant, &c. haec Augustinus, qui eundem admonet, leuiterque obdilat, quod ad Gaudentium Donatistam scribens, honorificis uerbis nimis egisset cum haeretico. Sed quid post haec? Equidem apparet irritum cum eis esse tractatum, quod non omnes Donatistarum Episcopi, solum ueteres iusti sunt: plures enim eorum in Africa remanuisse, quae inferius dicenda erunt, demonstrant. At de his uero satis. Sanè quidem quod ad Diricium pertinet; uirum ipsum fuisse discretum, intelligere potes ex libro ad eum scripto de octo quaestionibus, ubi idem Augustinus meminit se antea tempora scripsisse Enchiridion ad Laurentium.

Hoc eodem anno contigit Pauli Orosij legatio ex Eutropio & Paulo in Hispania Episcopis ad S. Augustinum in Africa. Huius autem decem legationis in causa fuerit haereses, quae tunc temporis dice Hispanias infestabant, nam praeter Priscillianistarum errores, quos singulos idem Orosius in libello consulationis ad S. Augustinum oblati enumerat, nouas addit haereses nuper inuentas, ex Origene & Victorino prognatas, allatas uero in Hispanias a duobus Antitis Hierosolymis atque Roma profectis. Extat ipse Orosij consulationis libellus ad S. Augustinum, in quo post recensitos dictos Priscillianistarum errores Hispaniae Ecclesias labefactantes, haec subdit: Tunc duo ciues mei, Acitius, & alius Antius, cum iam tam turpi consensionem & per se ipsam ueritas sola nudaret, peregrina petierunt: nam unum Hierosolymam, alium Romanam profectus est. Reuersi, unus retulit Origeneum, alius Victorinum: ex his duobus alter alteri cessit; Priscillianum tamen ambo damnarunt. Victorinum parum nouimus, quia adhuc penit ante editionem suam Victorini scilicet cessit Origene. Caperunt ergo ex Origene magnifica plura proponi, quae ex modica occasione ueritas ipsa praedecret. Didicimus enim de Trinitate doctrinam factam: omnia quae facta essent, a Deo facta esse, & omnia bona ualde, & facta de nihilo: tunc deinde Scripturarum soluta ueritate soluta. Omnia haec facta a sapientibus fidei praesentem expurgatione suscipiunt. Remansi sola offensa de nihilo. Credere enim per se ipsum erat esse animam: non tamen persuaderi poterat, factam esse de nihilo: argumentantes, quia uoluntate de nihilo esse non possit. Hoc postquam ad nos inuenit, Ipsi uero Antius duo, & cum his S. Basilium Graecum, qui haec, beatissime, doceant, qui eadem ex libro ipsius Origene non uelut, ut nunc peritelligunt, tradiderunt, &c. recenset enim Origene errores ex eius Periarcho redditos, & alios superadditos: nimirum antequam uerbum carnem assumeret, omnium ordinum Angelorum sumpsisse formam, eum in caelo singulis praedicare.

Quisnam nominatus superius Victorinus fuerit, quisue Graecus iste Basilus, qui in Hispaniam ueniens Origene haereses cum Antius ambobus docere cepit, nobis haec tenus incomperum est. De altero autem Auitorum ex S. Hieronymi litteris illud innotescit: ipsum expectasse à S. Hieronymo, ut Origene Periarcho ab ipso pure translata ad se mitteret quod per libenter Hieronymus fecisse demonstrat in epistola ad eum scripta, quae etiam illud addidit, ut moneret eum, quos caetero debet Origene errores, & in fine eiusmodi contestationem adiecit: Quisquis igitur hos uoluerit legere libros (nempe Origene Periarcho) & calcatis pedibus ad terram reprobationis pergere, nec uis a sepe uinculis mandatus, & arcuato sermone uincere uerberetur, legat prius haec libellum (nempe ipsam epistolam ad Auutum datam, qua erroribus Origene praefat antea dictum) & antequam ingrediatur uiam, quae sibi caueda sunt, non erit haec S. Hieronymus. Quoniam autem tempore ista ad Auutum scripta, colligi potest ex eiusdem epistola exordio, cum ait: Ante annos circiter decem sanctus uir Pammachius ad me cuiusdam schedulas misit quae Origene Periarcho interpretata uolumina continerent, &c. Contigit decem annis inelapsam dicat ab eo tempore, quo Pammachius ab ipso Hieronymo petiit succura red-

di fide Latinae linguae, quae Graece in Periarcho inscripta erat Origene, quod factum esse superius diximus anno Domini trecentesimo nonagesimo nono) affirmate opus est, dictam ad Auutum epistolam datam esse ante quinquennium, nimirum à Christo nato quadringentesimo nono. Intelligis ex his lector, quanto periculo libri legantur haereses continentes; cum non satis sit ad eundem uenenum, antidotum pragmatice. Etenim Auutus quantum uicium Origene Periarcho accepisset ex Hieronymo epistola secutum remedium; tamen eum uisum pharmacum, & potatum uenenum uisceribus melius retinuit ad sui certum miser interitum.

Quod autem ad S. Augustinum pertinet: non desuit officio, sed accepto ab Orosio consulationis libello breuissime quidem, at planè discretissime aduersus Priscillianistaeque Origene errores magna fiducia disputant, edito commentario ad eundem Orosium (ut in scripto praefert) aduersus Priscillianistas & Origeneistas. Extat eodem quoque argumento, nempe contra Priscillianam haereticam, eiusdem Augustini epistola ad Ceretium &c. Meminit & ipse sanctus Augustinus dicte nuper lucubrationis aduersus Priscillianistas: de qua ipse Orosio ad Euodium scribens Episcopum Vzalenem, qui hoc tempore in Africa claruit, haec habet: Occasionem quippe cuiusdam sanctissimi & studiosissimi iuuenis presbyteri Orosij, qui ad nos ab ultima Hispania, id est, ab Oceani litore, solo sanctarum Scripturarum ardore inflammatus aduenit, amittere nolui: cui ut ad illum quoque pergeret (nempe Hierosolymam ad S. Hieronymum) permissi. Hinc etiam ipse Orosio ad quendam interrogata, quae illam de Priscillianistarum haeresi & Origene quibusdam opinionibus, quae non recipit Ecclesia, permouebat, uno libro non grande, quanta potuit breuitate & perspicuitate respondit, &c. addit de libris de tunc scriptis aduersus Pelagianos, & alius lucubrationibus antea editis.

Quod uero ad Priscillianistas spectat: illud non omitendum, S. Augustinum repressisse Catholicos illos homines, qui ad inquirendos Priscillianistas mendaciorum atque periculatorum inuolueris delitescerent, dicebant arte contraria arte deludenda esse: atque ob eam causam, ne magno fidei detrimento iude Priscillianistae occulto manerent, licere mendacis mendacia prodere, nempe metiri se quoque esse Priscillianistas: ut qui uere essent Priscillianistas, detegeretur, si quibus ab huiusmodi prauis fructibus, expurgare possent Ecclesia. Haec uero cum S. Augustinus accepisset, excratus est facinus, quod Christiano homini nec in leuibus mentiri liceat: quam ob rem aduersus ea asserentes ad Consentium librum scripsit contra mendacium &c.

Permanit autem hoc anno Orosius apud S. Augustinum cupiditate discendi, sequenti uero (ut suo loco dicemus) nauigauit Hierosolymam. Porro eidem Orosio ipse S. Augustinus iniunxit opus, ut historiam scriberet aduersus Paganos: quod ille officiosissime praestitit, ut eiusdem Orosij praefatio libris affixa docet de quo ista Gennadius: Hic est Orosius, qui ab Augustino pro discenda anime ratione ad Hieronymum missus, rediens reliquit B. Stephanum primi martyris tunc uisum inuenit, &c. Occidit. Claruit extreme peni Honorii Imp. tempore. Orosius ab Orosio laborandum suscepit, ipse his uerbis in fine declarauit: Explicui adiuuante Christo secundum tuum praecipuum, beatus Augustinus ab initio mundi usque in praesentem diem, hoc est, in quinque milia sexcentis decem & octo &c. hic est annus, in quo secundum initum ab eo numerari rationem quadringentesimus decimus septimus.

Habebat praemanibus hoc tempore S. Augustinus (ut ipse in dicta ad Euodium epistola tradit) libros de Ciuitate Dei, & ex eis quinque aboluterat, necnon de Trinitate commentarios longo tempore (ut ait) elaboratos: sed & se abolutasse aut expositiones in tres psalmos, sexagesimum septimum septuagesimum primum, & septuagesimum septimum. Insuper in hinc eiusdem epistola ad Euodium habet, se mittere Orosio ad S. Hieronymum, rogaturum de origine animarum, quae ipsius ea de re esset firma sententia: occasione enim quae sequitur, quae per eius libellum ad Augustinum

XII. AVGVSTINVS CONTRA PRISCILLIANISTAS & ORIGENISTAS. EXSTAT EODEM QUOQUE ARGUMENTO, NEMPE CONTRA PRISCILLIANAM HAERETICAM, EIVSDEM AVGVSTINI EPISTOLA AD CERETIUM & C. MEMINIT & IPSE SANCTVS AVGVSTINVS DICTE NUPER LUCUBRATIONIS ADVERVS PRISCILLIANISTAS: DE QVA IPSE OROSIO AD EUODIVM SCRIBENS EPISCOPVM VZALENEM, QUI HOC TEMPORE IN AFRICA CLARUIT, HAEC HABET: OCCASIONEM QUIPPE CUIUSDAM SANCTISSIMI & STUDIOSSIMI IUUENIS PRESBYTERI OROSII, QUI AD NOS AB ULTIMA HISPANIA, ID EST, AB OCEANI LITORE, SOLO SANCTARVM SCRIPTURARVM ARDORE INFLAMMATUS ADUENIT, AMITTERE NOLUI: CUI UT AD ILLVM QUOQUE PERGERET (NEMPE HIEROSOLYMYM AD S. HIERONYMVM) PERMISSI. HINC ETIAM IPSE OROSIO AD QVENDAM INTERROGATA, QVAE ILLVM DE PRISCILLIANISTARVM HAERESI & ORIGENIS QVIBVS DAM OPINIONIBVS, QVAE NON RECIPIT ECCLESIA, PERMOVBAT, VNO LIBRO NON GRANDE, QVANTA POTUIT BREUITATE & PERSPICVITATE RESPONDIT, & C. ADDIT DE LIBRIS DE TUNC SCRIPTIS ADVERVS PELAGIANOS, & ALIVS LUCUBRATIONIBVS ANTEA EDITIS.

XII. Quod uero ad Priscillianistas spectat: illud non omitendum, S. Augustinum repressisse Catholicos illos homines, qui ad inquirendos Priscillianistas mendaciorum atque periculatorum inuolueris delitescerent, dicebant arte contraria arte deludenda esse: atque ob eam causam, ne magno fidei detrimento iude Priscillianistae occulto manerent, licere mendacis mendacia prodere, nempe metiri se quoque esse Priscillianistas: ut qui uere essent Priscillianistas, detegeretur, si quibus ab huiusmodi prauis fructibus, expurgare possent Ecclesia. Haec uero cum S. Augustinus accepisset, excratus est facinus, quod Christiano homini nec in leuibus mentiri liceat: quam ob rem aduersus ea asserentes ad Consentium librum scripsit contra mendacium &c.

XIV. OROSII HISTORIA. Gennadius ad Hieronymum.

XV. AVGVSTINVS CONTRA PRISCILLIANISTAS & ORIGENISTAS. EXSTAT EODEM QUOQUE ARGUMENTO, NEMPE CONTRA PRISCILLIANAM HAERETICAM, EIVSDEM AVGVSTINI EPISTOLA AD CERETIUM & C. MEMINIT & IPSE SANCTVS AVGVSTINVS DICTE NUPER LUCUBRATIONIS ADVERVS PRISCILLIANISTAS: DE QVA IPSE OROSIO AD EUODIVM SCRIBENS EPISCOPVM VZALENEM, QUI HOC TEMPORE IN AFRICA CLARUIT, HAEC HABET: OCCASIONEM QUIPPE CUIUSDAM SANCTISSIMI & STUDIOSSIMI IUUENIS PRESBYTERI OROSII, QUI AD NOS AB ULTIMA HISPANIA, ID EST, AB OCEANI LITORE, SOLO SANCTARVM SCRIPTURARVM ARDORE INFLAMMATUS ADUENIT, AMITTERE NOLUI: CUI UT AD ILLVM QUOQUE PERGERET (NEMPE HIEROSOLYMYM AD S. HIERONYMVM) PERMISSI. HINC ETIAM IPSE OROSIO AD QVENDAM INTERROGATA, QVAE ILLVM DE PRISCILLIANISTARVM HAERESI & ORIGENIS QVIBVS DAM OPINIONIBVS, QVAE NON RECIPIT ECCLESIA, PERMOVBAT, VNO LIBRO NON GRANDE, QVANTA POTUIT BREUITATE & PERSPICVITATE RESPONDIT, & C. ADDIT DE LIBRIS DE TUNC SCRIPTIS ADVERVS PELAGIANOS, & ALIVS LUCUBRATIONIBVS ANTEA EDITIS.

X. HAERESIS ILLATA IN HISPANIA A PROBYSA AVITIL.

Apud Augustinum in libro de uisum aduersus Priscillianistas.

XI. Hieronymus epistola ad Avitus.

de haere.

de hereticis Priscilliani & erroribus Origenis refutatae sunt. cum quid de eo sentiret, ut in re magni momenti ipse Aug. suam sententiam suspendisset (quod proficitur in fine libri ad eundem Orosium adversus Priscillianum & Origenem concepti) Hieronymus refudit tanta questionis sententiam, quae & Marcellinus antea (ut vidimus) eadem interrogatione pullulaverat. Vide plane & admirare tanti Patris modestiam in non definitio quaestione, quae tanti ponderis videretur, & eius animi demissionem atque candorem cum observantia erga S. Hieronymum, ut nec vel levis pulsus offensionis in eius corde relederit penitus ex praeteritis multorum annorum dissensionibus.

XVI. EX ERRO- RIBVS ORI- GENIS PVL- LVLAN- TES RAMI.

Sed quid post haec accidit illud quidem, ut cum promi- nens pestilientiae planta truncus, ex Origenis Periarcho pro- ductus, scriptis sanctorum Patrum & decretis factorum Con- cilio (ut vidimus) succisus esset, pullulauerint tamen ex eo hinc inde virgulae. S. Augustini falce postea succidenda. Et enim quid ait Orosius in dicto consulationis libello, ex Origene de damnatorum ad aeternum ignem saluatione post aliquam purgationem, de quo etiam ipsius diaboli resitutio ne per Auitos in Hispania praedicatis: licet in his, quae ad saluationem demonum spectant, minime assensum fuisset, ap- pareret quidem, quod quae de damnatis venia impertienda dicta essent, hand reiecta fuere, sed accepta a pluribus, ita tamen, ut pro diuersitate animi cuiusque sententiae, diuersae fuerint eorundem assertiones, quas omnes recitauit atque consuta- uit idem postea Augustinus, qui post primam a reiectis coru sententiam, qui crederent damnatos fore omnino saluan- dos, ista subdit dicitur etiam, quales in colloquationibus nostris ipse sum expertus, qui cum venerari videntur scripturas sanctas, mori- bus improbandis sunt, & agendo cum animam suam, multa maiorem quam isti misericordiam Deo tribuunt erga hominum genus. Dicunt enim de malis & infidelibus hominibus diuinitus quidem verum praedictu esse, quod digni sunt poena, sed cum ad iudicium ventum fuerit, miseri- cordiam esse superatorem. Donabit enim eos (inquunt) misericors Deus peccatis & intercessionibus sanctorum, cur in die iudicii pro illis rogati sunt Deum, & post multa recensita, quae illi dicerent, ut haec probarent subdit alia ab aliis, tractari solita, his verbis:

Aug de Civ. Dei l. 11 c. 17. b Aug de a. 18.

Aug de Civ. Dei l. 11 c. 17.

XVII. DE SALVA- TIONE DA- MNATO- RVM ERRO- RES.

Item sunt alii ab aeterna supplicio liberationem, nec ipsi saltem o- mnibus hominibus pronuntiantes, sed tantummodo Christi baptis- mate ablutis, qui participes sunt corporis eius, quomodolibet vixerint in quacumque haeresi vel impietate fuerint, propter illud, quod ait Iesus d: Hic est panis, qui de caelo descendit, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur, &c. addit ad haec & de alia horum classe: Item sunt, qui hoc nec omnibus habentibus baptis- mate Christi & eius corporis sacramentum, sed solum Catholicis, quamuis male viuentibus pollicen- tur, quia non solum sacramento, sed re ipsa manducauerunt corpus Chris- ti, in ipso eius corpore constituti, rutilos & de aliis addit: Sunt autem qui propter id, quod scriptum est: Qui perseverauerit usque in finem, hic saluus erit, nonnulli quae Ecclesia Catholica perseverantibus, quamuis in ea male viuentibus, hoc promittunt, atque demum g: Compererunt quosdam putare eos tantummodo si pro illius aeternitate supplicia, qui pro peccatis suis facere dignas elemosinas negli- gunt, iuxta illud Apostoli Iacobus: Iudicium autem sine misericordia illis, qui non fecerit misericordiam. Qui ergo fecerit (inquunt) quamuis moris in melius non mutauerit, sed inter ipsas suas elemosinas nefa- rie ac nequiter vixerit, iudicium illi cum misericordia iuxuriam est, ut aut nulla damnatione placeatur, aut post aliquod tempus sine per- nuntio sine prolixum, ab illa damnatione liberetur. Hi sunt, qui his temporibus ex scillo vtero Origeniana viperae progressi sunt colubri, quos omnes S. Augustinus verbi Dei virtute confecit, adversus eosdem accuratè differens in libris de Civitate Dei, quos (ut diximus) his diebus ipse scribebat.

Aug de Civ. Dei l. 11 c. 24. f. Mat. 24.

Aug ibi. c. 24.

Aug de Civ. Dei l. 11 c. 24.

XVIII. H. AUG. EPIS- TOL.

Hoc eodem tempore idem S. Augustinus (ut ipse testa- tur in eadem dicta superius epistola ad Euodiam) ad ver- sus Pelagianos edidit commentarium illum, cuius est titu- lus, De Natura & gratia ad Timasium & Iacobum, quos ex Pe- lagii discipulis reddidit Catholicae Ecclesiae filios. At quo- modo haec se habuerint, ex eiusdem Augustini scriptis di- cendum erit. Ac primum quid de eo commentario in di- cta ad Euodiam epistola dicat, cum de Orosio & aliis hu- jus anni scriptis recensitis mentionem habuit: Scripsi (inquit etiam) quendam librum adversus Pelagium heresim cogentibus

nonnullis fratribus, quibus contra gratiam Christi opinionem peri- ciosissimum ille persuaserat. ex his namque fuisse Timasium & Iacobum, idem Augustinus in epistola ad Innocentium I Romanum Pontificem tradit, vbi ait: Misimus reverentiae tuae librum, quem dederunt quidam religiosi & honesti adolecentes, serui Dei, quorum etiam nomina non taceamus: nam Timasius & Iacobus vocantur, qui (sicut audivimus, & iam nosse dignamur) ipsi Pelagii exhibitione spem quam habebant in seculo, reliquerunt, & nunc continentur Deo seruiunt. Qui cum eodem errore tandem aliquando per quaedamque opera nostram, Domino inspirante, carissent, protulerunt eundem librum, Pelagii esse dicentes: & ut responderetur, impendio rogauerunt. Factum est. Ad eosdem rescripta est ipsa res- ponsio. Agentes gratias rescripserunt. Vtrumque, misimus, & cui respon- sum est, & quod respossum est, haec ad Innocentium De eodem quoque commentario inter alios libros intellexisse puta- mus Hieronymum ad finem commentarii contra Pela- gianos, dum de S. Augustini scriptis adversus eosdem, post alios nominatim recensitos, haec habet 10: Alios quoque spe- cialiter tuo nomini, nempe contra Pelagianos expressè, eundem dicitur. Meminit eiusdem quoque commentarii idem Au- gustinus in epistola ad Ioannem, vbi de amborum illorum Pelagii discipulorum Timasij atque Iacobi conuersione ag- git, inquitque vna cum epistola dictum Pelagii librum cum responsione & confutatione ad eosdem. Perlibenter enim eiusmodi scripturam suam idem S. Augustinus euulgandam curauit, nam eam tum Roman, tum Hierosolymam misit: quod idem in locis idem Pelagius mentis larua se Catholice exhibuerat, effugiens eo modo Ecclesiae, quae ut haeretiarum commerceretur, sententiam anathematis. At de his modo satis: sequenti autem anno pro temporis ratione de eodem Pelagio prolixior erit prosequenda nar- ratio.

Aug. 9. 11

m. H. aug. 11. Pelag. l. 1. p. 62.

Hoc eodem anno collecta est provincialis Synodus in Macedonia, ex qua pro confirmatione rerum getarum missa est legatio ad Innocentium Papam per Vitalem archidiaconum. Constantium quidem haec ex litteris eiusdem Romani Pontificis ad eos redditus, quibus ipse eos nonni- hil reprehendit, & ab eis haud recte facta reciditum eius exordio ista habet: Aduersi, sed apostolicae, ad quam relatio quasi ad caput Ecclesiarum missa currebat, serui inuicem, cuius adhuc in ambiguum sententia duceretur. Vnde de quibus iamdudum scripsisse memini, nunc iterum a formis argumentis eundem relationi vestre genuinata percontatio compellit, &c. Vides ex his, quanta efflu- geret in sede Apostolica cum auctoritate maiestas, vbi loco inuicem duceretur, si oporteret eadem semel impertita ite- rate mandata.

XIX. SYNODI IN MACEDONIA. D. N. N. 10. IANUARI. 417.

Hoc item anno, qui Cyrilli Episcopi Alexandrini sedis secundus inchoatus numeratur, die vigesima octava Iulii ab eodem facta est translatio partibus reliquiarum sanctorum martyrum, nempe S. Marci Euangelistae, Cyri atque Ioannis, in Canopum, vbi iam sedes vigeabat idololatriae. Licet enim destructum fuisset, quod illic famosissimum erat idoli sanum, & a Theophilo ecclesiae supererectum: tamen tamen adhuc ibidem permanisse, infestatio ipsorum satis significabat. Cessauit autem, penitusque extinctus est eorum conatus & vis etiam, vbi eadem sunt translate reliquiae quibus illi victi, sedes antiquas protulsi relinquere coacti sunt. Haec habentur satis aperta ex Actis eorundem sanctorum martyrum Cyri atque Ioannis, in posteriore Concilio Nicaeno cognitis, & a S. Ioanne Damasceno & aliis comprobatis.

II. INTER- ILLAS AD NICAEA.

XX. TRANSLATIO RELIQUIARVM.

IESU CHRISTI

ANNUS 417.

INNOCENTII PAP. HONOR. 20. IMP. ANNUS 14. THEOD. 8. IMP.

Christi annus quadringentesimus decimus quintus, duobus Augustis, Honorio decimum & Theodosio sextum Consulibus, feliciter illuxit Ecclesiae: quo magnus ille protomartyr Stephanus rursus in miraculis rediuitus apparuit

I. INVENTIO RELIQUIARVM SANCTI PROTOMARTYRI.